

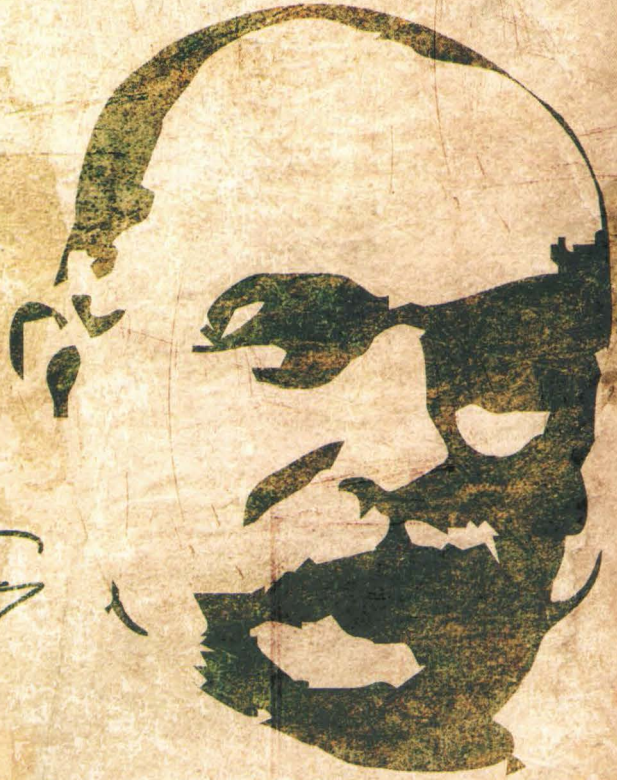

Caiet de educație muzeală • Múzeumpedagógiai füzet

MEMORIA VALORILOR UMANE

Iosif Vulcan

A HUMÁN ÉRTÉKEK EMLÉKEZETE

Proiect finanțat de
Administrația Fondului Cultural Național

www.afcn.ro

Proiectul „Educația muzeală, instrument de promovare a memoriei valorilor umane” este finanțat de către AFCN – Administrația Fondului Cultural Național în cadrul axei de Finanțare Nerambursabilă pentru Programe, Proiecte și Acțiuni Culturale, sesiunea 1/2010

Coordonator proiect/Projekt felelős:

FDEC Romania

Fondul de Dezvoltare a Euroregiunii Carpatice FDEC România
www.carpathianfoundation.org

Partener/Partner:

COMPLEXUL

MUZEUL ȚĂRII CRIȘURILOR ORADEA

Complexul „Muzeul Țării Crișurilor” Oradea
www.mtariicrisurilor.ro

Colaboratori/Együttműködő szervezetek:

Muzeul Memorial „Iosif Vulcan”
Muzeul Memorial „Aurel Lazăr”
Muzeul Memorial „Ady Endre”
Colegiul Național „Iosif Vulcan”
Liceul Teoretic „Aurel Lazăr”
Liceul Teoretic „Ady Endre”

Asociația InstruIT
www.intruit.org

ECDDL ROMANIA

ECDDL România
www.ecdl.org.ro

Echipa de proiect/Projekt csapat:

Lorena Stoica, Andra Balogh, Ana Irina Stoica – FDEC România
Aurel Chiriac, Erika Posmoșanu, Amalia Moldovan – Muzeul Țării Crișurilor
Ioan F. Pop – Muzeul Memorial „Iosif Vulcan”
Cornelia Romișanu, Emil Groza – Muzeul Memorial „Aurel Lazăr”
Tóth János – Muzeul Memorial „Ady Endre”
Cadre didactice Colegiul Național „Iosif Vulcan”: Alexandrina Crăciun, Angela Ile, Andrea Kósa, Margareta Negruț

Text/Szöveg: Ioan F. Pop

Foto/Fotó: Szabo Alexandru, Ovidiu Pascu

Traducere/Fordítás: Tóth János

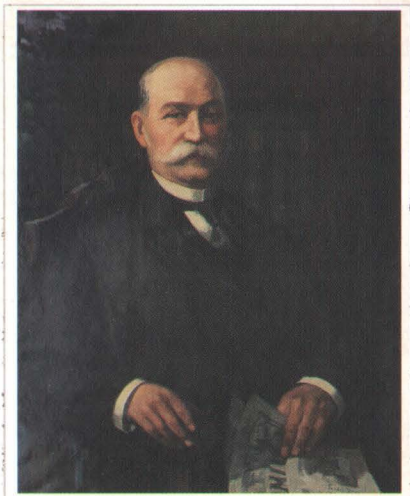
**Copertă, design și tehnoredactare/
Design és kiadványszerkesztés::**

Pixel Media, Oradea
www.mediapixel.ro

Iosif Vulcan (1841-

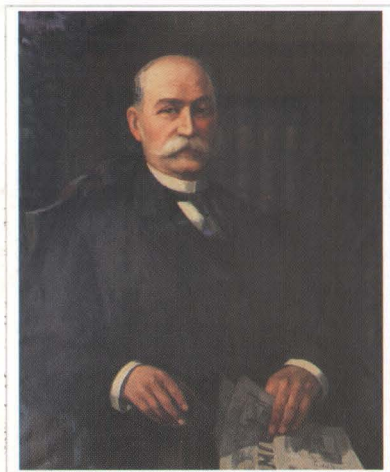
1907) s-a născut în localitatea bihoreană Holod. A urmat școala primară în Leta Mare (aflată astăzi în Ungaria), apoi Liceul romano-catolic al călugărilor premontrei din Oradea și și-a făcut studiile de drept la Universitatea din Pesta. Nu va profesa meseria de avocat, fiind interesat mai mult de publicistică, de literatură, de activitatea culturală pusă în slujba națiunii sale. A fost gazetar,

poet, dramaturg, nuvelist. Dintre cărțile sale merită reținute: *Ranele națiunii*, *Lira mea*, *Ștefan Vodă cel Tânăr*, *Soare cu ploaie*, *Mireasă pentru mireasă*, *Gărgăunii dragostei* etc. După ce publică în mai multe reviste (*Umoristul*, *Șezătoarea*, *Gura Satului* etc.), în 1865 întemeiază Revista *Familia*, cu misiunea de a răspândi cultura română în Transilvania. Câțiva ani mai târziu îl va debuta în literatură pe Mihai Eminescu, cu poezia *De-aș avea*, devenind și „nașul literar” al acestuia. Meritele sale sunt recunoscute chiar din timpul vieții, fiind primit în anul 1879 în Academia Română. Iosif Vulcan a fost înmormântat în cimitirul Olosig, fiind ulterior mutat în cimitirul Rulikovsky.

1. Care este, în opinia ta, cea mai mare contribuție pe care a adus-o Iosif Vulcan culturii epocii în care a trăit?

2. Care sunt personalitățile prezentate de I. Vulcan în Panteonul Român?

Iosif Vulcan 1841 március 31-én született a biharmegyei Hollódon és 1907-ben hunyt el Nagyváradon. Elemi iskolába Nagylétán járt, majd a váradi Római Katólikus Premontrei Gimnázium elvégzése után, a jogi tanulmányait Budapesten fejezte be. Ügyvédi gyakorlatot nem folytatott, mivel jobban érdekelte az irodalom és a publicisztika, azaz a nemzete érdekében kifejtett kulturális tevékenység. Újságíró, költő, színdarabíró és novellista is volt. Mű-

vei közül említésre méltóak: *A Nemzet sebei (Ranele Ratiunii)*, *Az éj lovagjai (Cavalerii noptii)*, *Az én lírám (Lira mea)*, *Az ifjú István Vajda (Ștefan Vodă cel Tânăr)*, *Napsütés esőben (Soare cu ploaie)* stb. Miután több lap is közölte írásait (*A Humorista*, *A Fonó*, *A Falu szája*), 1865-ben saját folyóiratot alapít *Familia* címmel, amit az erdélyi román kultúra terjesztésének szentelt. Ő mutatta be először a közönség számára Mihai Eminescut a *De-aș avea* című versével, akinek a névadás révén „keresztapja” lett. Érdemeit már életében elismerték, amit az is bizonyít, hogy 1879-ben a Román Akadémia tagjává választották. Iosif Vulcant az olasz temetőbe temették el, földi maradványait később a Rulikovszky temetőbe helyezték át.

1. Szerinted mi a legjelentősebb hozzájárulása Iosif Vulcannak kora kultúrájához?

2. Kik azok a személyiségek akiket Vulcan a Román Panteon című művében bemutatott?

Muzeul Memorial „Iosif Vulcan” a fost fondat în anul 1964, fiind consacrat abia peste un an, cu prilejul centenarului Revistei *Familia*. În 2001 a fost inaugurată o nouă expoziție de bază a muzeului, compusă din trei secțiuni, prezentate în cinci încăperi. Patrimoniul muzeal dispune de o serie de obiecte care i-au aparținut cunoscutului publicist și scriitor, precum și seriile aproape complete ale Revistei *Familia*. Colecția muzeului conține documente, înscrisuri, mobilier, cărți, manuscrise, toate amintind de viața și activitatea lui Iosif Vulcan, puse în slujba națiunii și literaturii române.

3. Ce semnificație are clădirea în care se află Muzeul Memorial Iosif Vulcan?

.....|

A Iosif Vulcan Emlékmúzeumot 1964-ben alapították, a felavatására viszont csak egy év múlva került sor a *Familia* című folyóirat centenáriuma alkalmával. A három részből álló és öt teremben berendezett új alapkiállítást 2001-ben nyitották meg. A múzeum gyűjteménye, az ismert író és publicista tulajdonához tartozó egykori tárggyal, valamint a *Familia* folyóirat szinte teljes sorozataival rendelkezik. A kiállítás Iosif Vulcan életére, nemzete és a román irodalom szolgálatában kifejtett tevékenységére vonatkozó dokumentumokat, okiratokat, bútorokat és kéziratokat tartalmaz.

3. Milyen jelentőséggel bír a Iosif Vulcan Emlékmúzeum épülete?

.....

În prima sală a expoziției de bază sunt expuse fotografiile, cărți, manuscrise, în original și în reproducere, documente privind viața și activitatea literară a lui Iosif Vulcan. În această sală un loc aparte îl ocupă debutul lui Eminescu în *Familia*, o serie de numere ale Revistei, precum și un poem în manuscris semnat de marele poet român etc. După cum se regăsesc mai multe reproduceri după unele texte originale, scrise de mâna lui Iosif Vulcan, volumele tipărite de acesta în ediții princeps. Tot aici se află documentele care atestă primirea lui Iosif Vulcan în Academia Română.

4. Care este cel mai important document din paginile Revistei *Familia*, expus în prima sală de expoziție?

|.....|
5. Care este anul de debut al lui Mihai Eminescu? Cum îl caracterizează I. Vulcan pe poet la prima apariție?

|.....|
6. Ce alte poezii scrise de Eminescu au fost publicate în Revista *Familia*?

|.....|
7. Enumeră trei colaboratori ai Revistei *Familia*, contemporani cu Iosif Vulcan.

|.....|

Az első teremben kiállított fényképek, kéziratok, irodalmi művek, eredetiben vagy másolatban, Iosif Vulcan életét és kulturális tevékenységét ilusztrálják. Itt kapott kitüntető helyet Mihai Eminescu debütálása a *Familiában*, a folyóirat egyik sorozata, valamint a nagy román költő egy versének a kézírata. Láthatók továbbá olyan eredeti szövegek másolatai, melyeknek kéziratát maga Iosif Vulcan készítette valamint az általa nyomtatott kötetek első kiadásai. Ugyanitt vannak kiállítva azok a dokumentumok, amelyek Iosif Vulcannak a Román Akadémia tagjává való választására vonatkoznak.

4. Mi a legjelentősebb dokumentum a *Familiából*, amely ebben a teremben van kiállítva?

.....|
5. Melyik évben jelentkezett először Eminescu a *Familiában*? Hogyan jellemezte Iosif Vulcan a költőt ebből az alkalomból?

.....|
6. Eminescu melyik más verse jelent meg a *Familiában*?

.....|
7. Iosif Vulcan kortársai közül nevez meg hármat, akik a *Família* munkatársai voltak

Următoarele trei săli ale expoziției cuprind obiecte decorative și piese de mobilier original, care au aparținut familiei lui Iosif Vulcan, precum și obiecte de epocă, sfeșnice, un orologiu de perete, tablouri, rame cu fotografii și gravuri. Tot aici se găsește un impresionant tablou al Oradiei, de acum o sută cinzeci de ani, precum și biroul de lucru al lui Iosif Vulcan.

8. Ce reprezintă tabloul expus în sala a doua?

.....|
9. Ce este expus în vitrina din această sală?

.....|
10. Ce documente sunt expuse pe biroul lui Iosif Vulcan?
.....|

A következő három teremben a Vulcan család eredeti bútorai és különböző dísz tárgyak kaptak helyet. Ugyanitt más korabeli tárgyak: gyertyatartók, festmények, rájába foglalt fotók, metszetek és egy falóra is látható. A terem összképét a 150 évvel ezelőtti Nagyvárad hatásos látképe és Iosif Vulcan íróasztala egészíti ki.

8. Mit ábrázol a második teremben kiállított festmény?

.....|

9. Mi van kiállítva az itt levő tárlóban?

.....|

10. Milyen dokumentumokat helyeztünk el Iosif Vulcan íróasztalán?

.....|

Ultima sală a muzeului este organizată cu precădere ca sală documentară, oferind însă și elemente expoziționale: obiecte din vechile tipografii orădene interbelice și documente referitoare la cele trei serii interbelice ale Revistei *Familia* (seriile II, III, IV, precum și la actuala serie, seria V), portrete și manuscrise, unele în original, ale colaboratorilor Revistei.

11. Unde au fost realizate gravurile publicate în Revista *Familia* din perioada lui Iosif Vulcan?

.....
12. Enumeră trei colaboratori din seria a V-a a Revistei *Familia*.

.....
13. Ai citit vreun articol din Revista *Familia*?

.....

A múzeum utolsó terme főleg dokumentációs célokra szolgál, de ugyanakkor kiállítási elemeket is tartalmaz mint például a két világháború közti váradi nyomdákban származó tárgyak, a *Familia* sorozataira (II., III., IV. és a jelenlegi V.) vonatkozó dokumentumok, vagy a lap munkatársainak fényképei és néhány eredeti kézírata.

11. Hol készültek a *Familia* folyóiratban Iosif Vulcan idejében publikált metszetek?

.....
12. Sorolj fel 3 nevet a lap V. sorozatának munkatársai közül

.....
13. Olvastál valamilyen írást a *Familiában*?

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Toate cele trei personalități culturale și politice, Iosif Vulcan, Ady Endre și Aurel Lazăr, sunt legate de o coordonată comună: dragostea de cultura națională și destinul politic al poporului român, în cazul lui Iosif Vulcan și Aurel Lazăr, și dragostea pentru cultură și poezie, cea maghiară și nu numai, în cazul lui Ady Endre. Apoi, cea mai trainică legătură dintre ei a fost chiar orașul Oradea. Aurel Lazăr a avut și o legătură de familie cu Iosif Vulcan, căsătorindu-se cu nepoata prin alianță a acestuia, Valeria. Ady Endre și Iosif Vulcan au fost colegi la Oradea aproape patru ani. O dovadă a legăturii lor profesionale este articolul scris de Ady cu ocazia prezentării în limba maghiară a piesei lui Iosif Vulcan, *Ștefan Vodă cel Tânăr*.

14. Ai vizitat celelalte muzee memoriale din Oradea?
Care?

.....

A három kulturális és politikai személyiség, Iosif Vulcan, Aurel Lazăr és Ady Endre, a nemzeti kultúra szeretete és népeik sorsa iránt érzett felelőség hasonló megnyilvánulásai révén kötődnek egymáshoz. A legszilárdabb kapcsolatot köztük maga a város, Nagyvárad jelentette. Aurel Lazăr rokoni kapcsolatban is állott Iosif Vulcannal, miután feleségül vette ennek unokahúgát, Valeriát. Ady Endre és Iosif Vulcan pedig négy éven át kollegák voltak. Szakmai kapcsolatuk beszédes bizonyítéka Ady Endre *Egy premier* című írása, amit Iosif Vulcan *István Vajda* című darabjának magyar nyelvű bemutatójának alkalmából közölt.

14. Voltál más nagyváradai emlékmúzeumban? Melyikben?

.....|

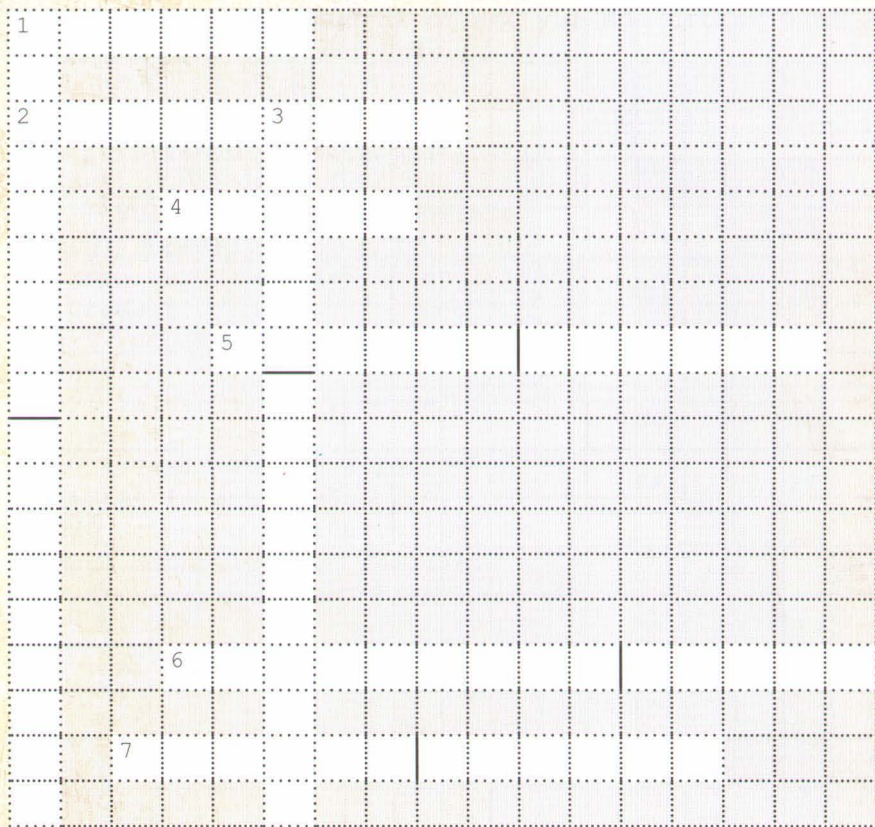

Muzeul Memorial „Aurel Lazăr”
Oradea, Str. Aurel Lazăr nr. 13

Muzeul Memorial „Ady Endre”
Oradea, Parcul Traian nr. 1

Cuvinte încrucișate

ORIZONTAL

1. Una dintre primele reviste la care a publicat Iosif Vulcan
2. Numele adevărat al lui Mihai Eminescu
4. Localitatea în care apare Revista *Familia* la debutul lui Eminescu
5. Poet ardelean (1866-1918) care a debutat în Revista *Familia*
6. Lucrarea istorică publicată de Iosif Vulcan
7. Compozitor român (1881-1955) care îi dedică un imn lui Iosif Vulcan

VERTICAL

1. Redactorul șef al Revistei *Familia* în perioada 1965-1990
3. Poet moldovean (1821-1890) cu care a colaborat Iosif Vulcan

Adevărat sau fals

Încercuind răspunsul corect vei afla titlul unei cărți semnate de Iosif Vulcan.

	ADEVĂRAT	FALS
Iosif Vulcan a făcut gimnaziul la Oradea.	DE	CA
Iosif Vulcan publică în revista <i>Amicul școlii</i> .	VA	MO
Revista <i>Familia</i> apare în anul 1865 la Oradea.	NUL	LE
Iosif Vulcan publică în <i>Telegraful român</i> .	RII	TI
Iosif Vulcan îl întâlnește pe Eminescu la Pesta.	NO	NE
Muzeul <i>Iosif Vulcan</i> a fost înființat în anul 1966.	RE	PT
Mihai Eminescu se afla la Iași în timpul debutului din <i>Familia</i> .	TII	II

Igaz vagy Hamis?

A megfelelő oszlopban levő betűcsoportokból Iosif Vulcan egyik könyvének címét kapod meg (Románul).

	Igaz	Hamis
A gimnáziumot Iosif Vulcan Váradon végezte.	DE	CA
Iosif Vulcan <i>Az iskola barátja (Amicul școalei)</i> című lapban publikált.	VA	MO
A <i>Familia</i> 1865-ben Váradon jelent meg.	NUL	LE
Iosif Vulcan <i>A román távíró (Telegraful român)</i> című lapban közölt írásait.	RII	TI
Iosif Vulcan Pesten találkozott Eminescuval.	NO	NE
A <i>Iosif Vulcan</i> Emlékmúzeumot 1966-ban alapították.	RE	PT
Mihai Eminescu <i>A Familában</i> való debütálása idején Iasiban tartózkodott.	TII	II

Scrie un eseu de 10 rânduri despre Iosif Vulcan.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Írj egy 10 soros esszét, Iosif Vulcanról.

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

.....|

Notițe/Jegyzetek

A series of 21 horizontal dotted lines for writing notes, spanning most of the page width.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Proiectul **Educația Muzeală, Instrument de Promovare a Memoriei Valorilor Umane** este o inițiativă pilot la nivelul comunității orădene. Patrimoniul cultural este, de aproape 15 ani, domeniul de interes major al FDEC România. Datorită misiunii sale și cu sprijinul partenerilor, prin acest proiect vom realiza un pas înainte pentru conservarea și promovarea patrimoniului, văzut în contextul de față ca instrument de dezvoltare durabilă a comunității, prin implicarea în educarea tinerei generații. Împreună cu Muzeul Țării Crișurilor, Muzeele Memoriale *Iosif Vulcan*, *Aurel Lazăr* și *Ady Endre*, Colegiul Național *Iosif Vulcan*, Liceul Teoretic *Aurel Lazăr*, Liceul Teoretic *Ady Endre*, Asociația Instruit și ECDL România S.A., vom folosi elemente de educație muzeală ca instrument pentru promovarea memoriei valorilor umane - respectiv a 3 mari valori locale: *Iosif Vulcan*, *Aurel Lazăr* și *Ady Endre*. Proiectul își propune să consolideze nivelul de comunicare între elevi, profesori, părinți, specialiști, școli și muzee.

Obiective urmărite: Promovarea a 3 valori umane locale - și a 3 muzee memoriale orădene - *Iosif Vulcan*, *Aurel Lazăr* și *Ady Endre*; Creșterea cooperării între cele 3 licee orădene și muzeele memoriale omonime prin conceperea și testarea unor caiete de exerciții muzeale; Creșterea nivelului de conștientizare a membrilor comunității locale asupra resurselor de patrimoniu - a *valorilor umane* - prin implicarea activă a elevilor, profesorilor, specialiștilor, părinților, în activități multidisciplinare și interactive; Creșterea impactului TIC în procesul educațional prin folosirea a tehnicilor moderne; Creșterea capacității de management în proiecte multidisciplinare a echipei de proiect și a partenerilor.

A Múzeumpedagógia - Eszköz a Humán Értékek Népszerűsítésében című projekt egy pilot kezdeményezés a nagyváradai közönség szintjén. A kulturális örökség közel 15 éve a *Romániai Kárpátok Alapítvány* (FDEC România) érdeklődésének középpontjában áll. Küldetésének értelmében és a partnerek segítségével, ez a projekt előrelépést jelenthet a kulturális örökség megőrzése és terjesztése terén, ebben az esetben mint eszköz a közösség hosszútávú fejlesztésében a fiatal generáció bevonása által. A Körösvidéki Múzeum, a *Iosif Vulcan*, *Aurel Lazăr* és *Ady Endre* Emlékmúzeumok, a *Iosif Vulcan* Nemzeti Kollégium, az *Aurel Lazăr* és az *Ady Endre* Elméleti Líceumok, az InstruIT Egyesület és ECDL - România S.A. összefogásával a múzeumpedagógia elemeit eszközként fogjuk felhasználni a humán értékek emlékeztetésére, nevezetesen három kiemelkedő helyi érték *Iosif Vulcan*, *Aurel Lazăr* és *Ady Endre*, népszerűsítésére. A projekt célja a tanulók, tanárok, szülők, szakemberek, iskolák és múzeumok együttműködésének fejlesztése ezen a területen.

A kitűzött célok: Az említett 3 helyi humán érték és a nevüket viselő 3 nagyváradai emlékmúzeum népszerűsítése; A 3 váradai líceum és a homonim emlékmúzeumok közti együttműködés megszilárdítása a *múzeumpedagógiai füzetek* megszerkesztésével és tesztelésével; A kulturális örökség - a *humán értékek* - erőforrásainak magasabb szintű tudatosítása a helyi közösség körében, a tanulók, a tanárok, a szakemberek és a szülők bevonásával a multidiszciplináris és interaktív tevékenységekbe; Az IT hatás növekedése az oktatási folyamatban, a számítástechnika felhasználása által; A partnerek és a projekt csapat projekt menedzseri képességének növekedése a multidiszciplináris projektek terén.

*Muzeul Memorial „Iosif Vulcan”
Oradea, Str. Iosif Vulcan nr. 16, cod 410041*

Program de vizitare:

LUNI:	închis
MARȚI:	10.00-15.00
MIERCURI:	10.00-14.00, 16.00-18.00
JOI:	10.00-15.00
VINERI:	10.00-14.00, 16.00-18.00
SÂMBĂȚĂ:	10.00-15.00
DUMINICĂ:	10.00-14.00, 16.00-18.00

